

ולילה אחד, ובחטאת יום אחד], והדר, אחר זמן האכילה, עביר לה מריקה ושטיפה, אפילו אם בישל בו בינתיים.

[אבל לרבי טרפון אינו טעון מריקה ושטיפה אחר זמן האכילה, כיון שכל יום נעשה גיעול לחברו].

והוינן בה: מנחני מילי דאמרו חכמים עד זמן אכילה?

ומפרשין: אמר רבי יוחנן משום אבא יוסי בן אבא: כתיב "ומורק ושופף" ובסמוך כתיב "כל זכר בכהנים יאכל".

ודרשין: הא כיצד, למה סמכן הכתוב זה ליד זה? אלא לומר לך, ממתין לה זמן אכילה, והדר עביר לה מריקה ושטיפה.

שנינו במשנה: מריקה כמריקת הכוס וכו'.

תנו רבנן: מריקה ושטיפה בצונן, דברי רבי. וחכמים אומרים, מריקה בחמין, ושטיפה בצונן.

והוינן בה: מאי טעמא דרבנן דאמרי מריקה בחמין?

ומחלוקת רבנן ורבי טרפון היא מתי זמן הקיום. שרבי טרפון סובר שאפשר לדחות הקיום גם לאחר זמן. ורבנן סוברים שצריך לקיים את המריקה ושטיפה כשמסיים לאכול.

וזהו טעמו של רבי טרפון שיבשל כל הרגל כי אפשר לדחות הקיום. והמשא ומתן בגמרא הוא שהרי מכל מקום, הבליעות בכלי הן נותר ואיך מותר לבשל בו. ומתחילה רצתה הגמרא לומר שכל הרגל זה כיום אחד ואין נותר. והגמרא דוחה זאת והמסקנא שכל יום נעשה גיעול ואין כאן אף פעם בליעת נותר בכלי. ולכן אפשר לבשל ואין הנותר אוסר מה שמבשל. אך לענין חיוב מריקה ושטיפה בזה לא דנה הגמרא כלל, וטעמו של ר"ט שאפשר לדחותו לאחר זמן. ורבנן החולקים סוברים שהחיוב מיד בסיום אכילה ולכן עושה מריקה ושטיפה בכל יום.

בקרן אורה הוכיח כדעת הרמב"ם ממה ששנינו בתוספתא [פרק י'] "שטף ולא מרק מרק ולא שטף יאכל כחמור שבהם". והיינו שאם לא מרק ושטף כדין ובישל בכלי הרי דיני האכילה הם כמו הדבר החמור שנתבשל בו מאחר שלא הוכשר כדין. ואם נאמר שחיוב מריקה ושטיפה הוא אחר שנעשה נותר אם כן יהיה אסור לגמרי

גיעול לחבירו, ואם חל החיוב מריקה ושטיפה לפני שנעשה נותר כיון שכבר חל החיוב איך מועיל ההגעלה שבבישול להיפטר מחיוב מריקה ושטיפה [כך פירש התו"ט כוונת התוס'] אלא על כרחך שהחיוב חל רק אחרי שנעשה נותר ומועילה ההגעלה שעושה לפני כן שלא יחול חיוב מריקה ושטיפה.

אך דעת הרמב"ם [פ"ח ממעה"ק הי"ד] שחיוב מריקה ושטיפה הוא כשמסיים לאכול ואז חייב לעשות מריקה ושטיפה, והראב"ד משיג שהחיוב רק אחרי שנעשה נותר [וכדעת התוס'] ולדעת הרמב"ם קשה קושיית התוס' אם חיוב מריקה ושטיפה הוא לפני שנעשה נותר איך מועילה ההגעלה של הבישול הרי היא איננה מריקה ושטיפה.

וכן קשה על הרמב"ם שמתחילה אומרת הגמרא שטעמו של רבי טרפון שהכתוב קרא לכולן בוקר אחד. וזהו סברא רק לענין נותר, אך להרמב"ם הרי החיוב תלוי בזמן אכילה וכשגומר לאכול חייב במריקה ושטיפה ומה יועיל זה שהם כיום אחד.

וביאר הגרי"ז על פי מה שמוכח בספרא שחיוב מריקה ושטיפה חל מיד בשעת הבישול.